

Andrej Jaklič

DOMIŠLJIJA VEDNO OSTANE ŽIVA

Kaj še preostane, ko se znajdeš brez vseh tistih in tudi brez vsega tistega, zaradi česar si bil rojen? Brez svojih najbližjih, ki do tebe gojijo tako obilno mero ljubezni, da so te zaradi nje prisiljeni zapustiti. To pa zato, da bi ravno to, svojo obilno mero ljubezni, lahko vedno znova dokazovali in hkrati opravičevali željo, ki je pripeljala do tako obilne ljubezni. Ki te ljubijo vsaj toliko, kot morajo ljubiti praznino in hrepenenje, s katerima se morajo spopadati, ko nekje v nekih deželah nekaj delajo, da zadostijo osnovnim potrebam, ki jih ima sad njihove ljubezni. Ki utopični svet idealov prepustijo pragmatičnemu reševanju vsakdana zato, da utopijo ohranijo nedotaknjeno. Da o njej lahko vsaj sanjajo ali si pač domišljajo, da jo še vedno nekje imajo, da so do nje upravičeni.

Oče in mama. Dva, ki sta, a ju ni. Sta povsod, še najbolj tam, kjer sta odsotna. Oziroma prisotna v svoji odsotnosti. Tako močno sta odsotna, da njuni otroci Cristina, Dan in Marcel njuno odsotnost vohajo, čutijo, prijemajo, tudi razrezali bi jo, ko bi se jim tako zazdelo, pa tudi zažgali. Še nekaj je s to odsotnostjo: če kje, je najbolj prisotna v in na telesih drugih. V telesih tistih, ki čutijo posledice te odsotnosti in so hkrati njihov vzrok. To je neka posebna vrsta odsotnosti, takšna, zaradi katere bi si z nožem, namesto da z njim namažeš maslo na kruh, z lahkoto zarezal v kožo, žilo ... se poškodoval in zaznamoval. To je tista vrsta odsotnosti, ki na praznino reagira z nasiljem ob soočenju z drugim, s tistim, ki te odsotnosti ne pozna. Odsotnosti, ki sovraži, ki ne odpušča, ki (povsem upravičeno) zavida. Je groba, robata, plitva v svoji logiki, premočrtna. Je najslabše

vrste odsotnost, ki ne povzroča samosti, tiste prijetne praznine, pač pa osamljenost, obup, malodušje in melanholijo. Ki pelje v nič.

Ampak.

Obstajajo, še kako se strinjam z besedilom romana *Kinderland*, načini, ki ponujajo rešitev. Ki odsotnosti ponujajo antitezo. Prisotnost. Ogromno mero. Prisotnost, ki so jo vsi trije odkrili slučajno, pa spet samoumevno.

Vsi otroci se igrajo. Vsi otroci med igro vstopajo v namišljene svetove. A ti svetovi sočasni, so svetovi, ki nastanejo v žaru igre, njihovi razlogi so kratkotrajni, nimajo namena nadomeščati česar koli ali kogar koli. Svetovi Cristine in njenih bratov, govorim o domišljijjskih svetovih, so trdni in večni. Se spreminjajo, a so večni. Imajo jasen namen: nadomeščati, dograjevati, nadgrajevati ... resničnost. Ta je prazna, ta je živa v svoji odsotnosti. Zato vstopajo v domišljijo. To počnejo skupaj, to počnejo tudi vsak zase ali v parih. To počnejo ves čas. Ko si pripovedujejo, ko si domišljajo, ko sanjarijo, ko si prikazujejo.

Ko »se grejo« gledališče.

Ja, Cristina, Dan in Marcel so glavni junaki svojega gledališča. Ne vedo, da so v njem, a v njem so. V gledališču, v katerem se prepleta več različnih časov, zgodb, junakov, v katerem je pripovedovalec hkrati tudi pripovedovani, v katerem je oder tudi že parter, v katerem gledalec tudi nastopa ... po občutku prestopajo iz enega sveta v drugega ali jih poljubno mešajo in se pri tem (z neverjetno lahkoto, saj o tem pravzaprav ne vedo nič) »sprehajajo« od ene do druge uprizoritvene tehnike, so hkrati praktiki, teoretiki, režiserji, dramaturgi, igralci ... tudi scenografi in kostumografi ... drame, dokudrame, resničnostnega šova, sentimentalne drame ... dramaturgi in demiurgi hkrati, nevede pa ves čas režiserji, kreatorji lastnih iluzij in hkrati lastnih mehanizmov preživetja. So v bistvu terapevti lastnih duš, ki ves čas hodijo po robu, ga tudi kdaj prestopijo, a se vedno znova zavihitijo nazaj. Na varno, v iluzijo. In nazaj, v resničnost, in na varno ...

In to je svet, v katerega zdrsnejo, ko jim je težko, v katerem so stvari drugačne kot v resničnem. V katerem je mama, ta prispodoba pra-odsotnosti, še kako prisotna, čeprav se govori o njeni odsotnosti, v katerem je oče topel in nežen, v katerem hčerko drži za roko in jo pelje v idealni svet ... v katerem junaki iz resničnosti nastopajo v istih vlogah in istih funkcijah. Ki pa, ker gre za namišljene svetove, ker gre za gledališče, ne bolijo, ne ustvarjajo groze, pač pa lajšajo, pravzaprav so katarzične. Ja, domišljija in z njo gledališče je za njih odrešitev.

In zato je roman *Kinderland*, dramatisacija pa tudi, pravzaprav zgodba o sreči. O sreči, do katere se lahko priklopiš ne glede na to, da si v najbolj krhkih letih brez vsakršne zaščite ali pač varno spravljen v gnezdu, ki ga ščitijo vsi tisti, ki jih trije »osamelci« pogrešajo. Je zgodba o genezi sreče, o njenih čudnih potih. Kar pa še ne pomeni, da je *Kinderland* zgodba s srečnim koncem. Je zgodba, ki ponuja in tudi učinkovito ponudi rešitev »problema«, ga pa ne odpravi. Natančneje: res je, Cristina najde svojo utopijo, fanta ji na tej poti sledita ... pa

vendarle – in spet vdor realnosti, še dodaten razlog za pobeg iz nje; kakšen razlog pa je to, da mora umreti babica, da se bodo starši končno enkrat, verjetno za dan, ponovno vrnili k njim? In ponovno ustvarili REALNO SLIKO IDEALNE DRUŽINE (predstavljajte si jo kot figurice iz Kinder jajčka). To pomeni, da je vsaka smrt nov začetek?

In če se za konec vrnem na sam začetek, k naslovu besedila. Je sposojen, gre namreč za citat iz antologijske drame Gregorja Strniše *Ljudožerci*. Ja, ne glede na to, za kakšno situacijo gre, se v *Ljudožercih* za razliko od *Kinderlanda* še kako umira, tudi je tiste, ki umrejo, »domišljija vedno ostane živa«. Vedno je domišljija tista, ki ponuja upanje, uteho, tista, ki omogoča umik v paralelne ali kakršne koli pač že svetove, ki ne omogočajo pobega, pač pa vstop v svet, ki je izmišljen, skonstruiran, neobstoječ, a delujoč in učinkujoč, pa zato praktično bolj resničen od resničnosti. Svet, ki je teater.

Na neki način.